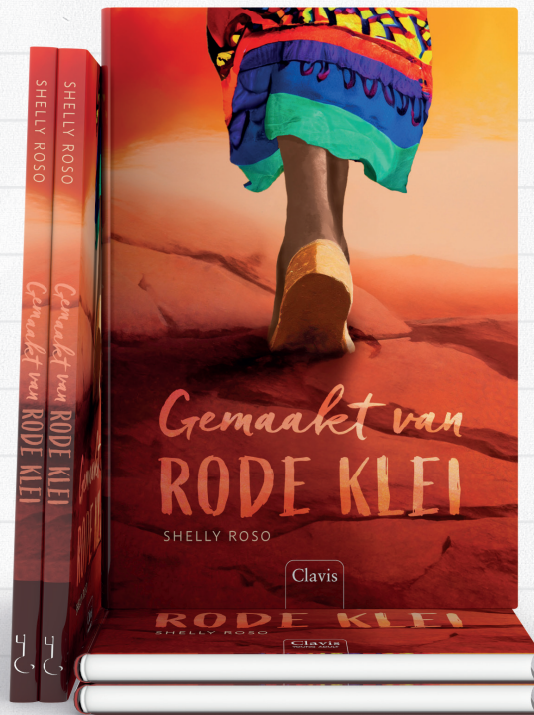


- Lesbrieft -

Gemaakt van RODE KLEI



ISBN 9789044855418
Titel: Gemaakt van rode klei
Auteur: Shelly Roso
Geb. 152 pagina's
Vanaf 13 jaar
Uitgegeven bij Clavis Uitgeverij

Wanneer Ravi als kleuter aan haar moeder vraagt waarom ze een andere huidskleur heeft dan zij, antwoordt haar moeder dat ze gemaakt is van rode klei. Pas als ze acht jaar wordt, mag ze er meer over weten. Maar nog voor het zover is, neemt haar moeder alle antwoorden mee in haar graf. Als ze een nieuwe thuis krijgt bij Maria en Hannes, waar ook Farouk woont, laat ze het verleden maar rusten. Tot het 2020 wordt: Black Lives Matter. Farouk vindt dat Ravi meer zou moeten weten over de zwarte geschiedenis. Maar wat schiet Ravi daarmee op? Een meeslepend verhaal over (zwarte) identiteit, waarin een jong meisje via brieven, herinneringen en dromen meer ontdekt over haar familie, de geschiedenis en de wereld. Voor iedereen vanaf 13 jaar.

Deze lesbrieft is bedoeld voor leerkrachten en begeleiders. Het lesmateriaal voor de leerlingen vind je [hier](#). Het materiaal voor de leerlingen kun je printen en uitdelen, zodat ze zelf de vragen voor zich hebben, kunnen beantwoorden, en erop terug kunnen kijken.

De lesbrieft kan worden aangevuld met een gastles en/of workshops. Bekijk voor meer informatie de website van de auteur: www.shelly-roso.nl.



Wij maken
kinderdromen
waar

1. Anders dan ...

Wanneer Ravi klein is, merkt ze op dat ze er anders uitziet dan haar moeder, haar grootouders van moederskant, en veel andere kinderen.

Kijk met de leerlingen eens goed naar elkaar en bespreek de verschillen die (kunnen) maken dat een leerling er anders uitziet dan klasgenoten, en/of die kunnen maken dat een leerling zich anders voelt dan de groep.

Verdeel de leerlingen in tweetallen en laat ze met elkaar een moment delen waarop ze merkten dat ze er anders uitzagen dan bijvoorbeeld hun burens of een van de (groot)ouders. Wat deed dat toen met hen? Werkt dat nog door?

2. Ontstaan uit klei

De moeder van Ravi vertelt haar dat ze is gemaakt van rode klei. Later ontdekt Ravi dat er in bepaalde godsdiensten ook wordt verteld dat mensen afkomstig zijn van klei.

Laat de leerlingen op zoek gaan naar het scheppingsverhaal waarin er wordt verteld dat de mens is gemaakt van klei. Bij welk geloof vinden ze dat verhaal terug?

Ga met de leerlingen in gesprek over het scheppingsverhaal. Waar geloven zij in?

3. Zwart/wit

Farouk wil dat Ravi meer in de zwarte geschiedenis duikt en daagt haar daarin uit. Ravi vraagt zich af waarom mensen van kleur zichzelf zwart noemen.

Verken met de leerlingen of ze weten waarom we blanke mensen nu wit noemen, en mensen met een donkere huidskleur zwart. Wat roept die verkenning op bij de groep? Ga met de leerlingen in gesprek en nodig eventueel iemand van buiten de school uit als gastspreker en/of discussieleider.

4. Voordat er iets gebeurt

Ravi wil al vroeg in haar leven weten waar haar vader is. Maar haar moeder vindt het te vroeg om haar daarover te vertellen. Helaas heeft haar moeder er niet aan gedacht om er iets over op papier te zetten voor het geval haar iets zou overkomen.

Verdeel de leerlingen in groepjes en laat ze aan elkaar vertellen hoe dit bij hun ouders of verzorgers gaat. Houden zij bijvoorbeeld een dagboek of notities bij? Of doen ze iets anders om belangrijke gebeurtenissen vast te leggen voor later?

Misschien weten de leerlingen niet of hun ouders of verzorgers dat doen. Kunnen ze zich in dat geval wel voorstellen dat ze bijvoorbeeld een dagboek bijhouden?

Zouden de leerlingen willen dat hun ouders of verzorgers iets achterlaten? Waarom wel of niet, en wat?

5. Een kindertehuis

In het verhaal wordt Ravi naar een kindertehuis gebracht. Je kunt lezen dat dat verdrietig voor haar is, maar ook dat ze het er fijn heeft met de andere kinderen.

Ga met de leerlingen na of er iemand al eens in een kindertehuis is geweest. Bijvoorbeeld tijdens een open dag, bij iemand op bezoek, of misschien heeft een leerling er wel tijdelijk gewoond. Hoe vonden ze het daar, of hoe lijkt het de leerlingen om in een kindertehuis te wonen?

Zoek informatie op over verschillende kindertehuizen in binnen- en buitenland. Bekijk ook of je contact kunt maken met een groep kinderen of een groepsleider in een kindertehuis (of meerdere). Wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

6. Een 'nieuw' begin

Ravi komt in een pleeggezin terecht en realiseert zich rond haar twaalfde jaar dat ze geen antwoorden meer zal krijgen over de afkomst van haar vader. Ze verplaatst haar spullen die aan haar verleden doen denken naar de zolder en wil dit deel van haar leven achter zich laten.

Verdeel de klas in tweetallen en laat ze herinneringen delen aan een moment (of meerdere momenten) waarop ze dingen uit het verleden achter zich wilden laten. Bijvoorbeeld van toen ze klein waren, van hun basisschool, of bepaalde gedachten die ze niet willen hebben. Hoe hebben ze daar toen aandacht aan besteed? En heeft het geholpen? (Er zijn mensen die bijvoorbeeld brieven verbranden, kleding of andere spullen wegdoen, hun haar knippen of juist laten groeien ...)

Met welke situatie(s) of levensfase hadden deze spullen, gedachten e.d. te maken? Kunnen de leerlingen overeenkomsten vinden in hun situaties?

7. Ik kan je iets vertellen over ...

Ravi wordt gebeld door een onbekende dame, die zegt iets te weten over haar biologische vader en moeder.

Verdeel de klas in groepjes en laat de leerlingen elkaar vertellen of er familieleden zijn over wie ze weinig weten, maar over wie ze wel meer te weten zouden willen komen.

Welk familielid is dat, en waarom wil de leerling daar meer over weten? Hoe kan hij het contact het beste aangaan, volgens de andere leerlingen?

8. Jij kan overal zijn ...

In het verhaal kun je lezen dat Ravi zich voorstelt dat haar vader bijvoorbeeld in de gymzaal aanwezig is. Babs Gons heeft een gedicht geschreven met de titel 'Jij kan overal zijn ...'.

Introduceer dichter en schrijver Babs Gons aan de leerlingen. Vind de tekst van het gedicht online en lees het aan de klas voor. Stel de leerlingen vervolgens de vraag of ze overeenkomsten hebben ontdekt tussen het gedicht en het verhaal van Ravi. Welke zijn dat?

Laat de leerlingen zelf een gedicht schrijven over hun (biologische) vader, of een brief aan hem schrijven. Wat weten ze over hem, welke gevoelens hebben ze tegenover hem? Laat ze vervolgens hetzelfde doen voor hun (biologische) moeder. Is er een verschil in benadering, gedachten, stijl en gevoelens?

9. Het slavernijverleden

In het boek kun je lezen over het slavernijverleden.

Verken met de klas wat ze al weten te vertellen over het slavernijverleden. In welke andere schoolvakken hebben ze het over het slavernijverleden gehad? Hebben ze zelf al informatie opgezocht?

Kunnen de leerlingen begrijpen dat dit een belangrijke geschiedenis is voor mensen uit en in de trans-Atlantische gebieden en ook voor mensen in Nederland? Waarom wel of niet? Bespreek hoe gebeurtenissen van lang geleden nog steeds een invloed hebben op de samenleving van vandaag.

Ga, indien haalbaar, met de groep in gesprek met een expert van buitenaf en luister naar wat die persoon aan jullie verhaal toevoegt.

In het boek lees je over de herdenking op 4 mei, en over de herdenking en viering op 1 juli.

Verken met de klas hoe iedereen 4 mei herdenkt en hoe iedereen op 1 juli de afschaffing van de slavernij in Nederland herdenkt. Zijn er leerlingen die 1 juli herdenken? Verken ook hoe iedereen op 5 mei en 1 juli de vrijheid viert.

Wat valt op tijdens deze verkenning? Zijn er verschillen of juist overeenkomsten in de wijze van herdenken en vieren? Zijn er leerlingen die na deze verkenning meer gaan stilstaan bij de herdenkingen en vieringen van 4 en 5 mei, en van 1 juli?

10. Relaties

Ravi schrijft over relaties en vriendschappen, en dat het voor haar niet makkelijk is om die te beginnen en te onderhouden.

Vraag aan de leerlingen waarom dat voor Ravi niet makkelijk is. Welke herinneringen heeft ze aan het aangaan van relaties en vriendschappen?

Verdeel de klas vervolgens in groepjes en laat hen elkaar de vraag stellen: hebben ze een gemêleerde vriendenkring of veelal een 'witte' vriendenkring? Hoe komt dat, denken ze? Zouden de leerlingen met iemand met een andere huidskleur, religie of geboorteland een relatie kunnen beginnen? En trouwen? Waarom wel of niet?

11. Gemaakt van rode klei

Ravi komt erachter wat haar moeder bedoelde met 'je bent gemaakt van rode klei'.

Verken met de leerlingen hoe belangrijk zij het vinden om te weten waar ze vandaan komen en wie hun ouders en grootouders zijn. Waarom is dat belangrijk voor hen, of juist niet?